



“Alles komt terecht”

Beleidsplan armoede, schulden, minimabeleid
Gemeente IJsselstein 2024 - 2028

*Alles komt terecht
We zijn er nog niet
Maar we zijn onderweg
Alles komt terecht*

*We beginnen pas
We beginnen nu pas echt
Dit wordt al eeuwenlang vurig bevochten
De mensen willen wel als je ze laat
Het licht in de ogen, het recht en de vrijheid
Om met hun hoofd in de zon te kunnen lopen op straat*

*Alles komt terecht
We zijn er nog niet
Maar we zijn onderweg
Alles komt terecht*

uit: 'We beginnen pas' van De Dijk

Alles komt terecht

Niet iedereen heeft het op ieder moment in het leven even makkelijk. Soms loopt alles op rolletjes. Soms heb je tegenslag. Je kunt ziek worden, of werkloos, of er kunnen problemen zijn met je gezin of je woning. Soms is dat onverwacht en voor een korte periode, maar het kan ook langere tijd het geval zijn. Zeker bij financiële tegenslag kunnen problemen snel heel groot worden. Je hoopt dat niemand dat hoeft mee te maken en toch is de realiteit anders.

Wij hebben in Nederland een heel uitgebreid - maar ook complex - stelsel waar we op kunnen terugvallen als het financieel niet meezit. Er zijn landelijke belastingregelingen, heffingskortingen en toeslagen mogelijk voor mensen met een laag inkomen of met hoge kosten. Er zijn volksverzekeringen waar iedere inwoner van Nederland gebruik van kan maken en er bestaan werknemersverzekeringen bij werkloosheid, ziekte of arbeidsongeschiktheid. Als je daar niet voldoende aan hebt om van te leven, hebben we het recht op bijstand en bijzondere bijstand, omdat niemand in ons land onder de armoedegrens zou moeten leven.

Meer meedoen voor wie minder heeft is een onverminderd goed streven. We zijn er nog niet, maar we zijn in IJsselstein op de goede weg. We willen graag dat de middelen die we hebben voor mensen die het even of langer nodig hebben, ook bij de juiste mensen terecht komen. Ons aanbod is goed, maar het gebruik kan beter worden. Zodat ook echt iedereen die het nodig heeft, het goed en zo makkelijk mogelijk tot hun beschikking heeft.

Daarom beginnen we nu pas echt: we zijn er nog niet, maar we zijn onderweg. Zodat alles goed terecht komt. Zodat inwoners die het moeilijk hebben weer het licht in de ogen krijgen, krijgen waar ze recht op hebben en in vrijheid met hun hoofd in de zon kunnen lopen in ons mooie IJsselstein of waar je dan ook gaat.

*Eveline Schell
Wethouder armoede, schulden, minimabeleid*



Inhoud

3 Alles komt terecht

6 Armoede en geldzorgen in IJsselstein

7 Minimabeleid onverminderd hard nodig

9 Een nieuw minimabeleid

9 Beleid met aandacht: de integrale aanpak van armoede en geldzorgen

11 Integraal gemeentelijk beleid

11 Het netwerk

11 Uitgangspunten

14 De uitvoeringsagenda vanaf 2024

19 Monitoring & Evaluatie

19 Sturingsinformatie

19 Monitoring en rapportage

19 Rekenkamer

21 Ontwikkelingen sinds 2016

21 Arbeidsmarkt

21 Decentralisatie

21 Digitalisering

21 Crisis

21 Zelfredzaamheid

21 Bedoeling

22 Koers sociaal domein

22 Nota IJsselstein gezond en vitaal

23 Nieuwe wetgeving

24 Participatiewet in balans

26 Ons huidige aanbod en de uitvoering

27 Werk en Inkomen Lekstroom

30 Belasting Samenwerking Rivierenland

30 Stichting Pulse

31 Stichting Leergeld IJsselstein

31 De U-pas

32 Stichting Urgente Noden Lekstroom

32 Voedselbank Nieuwegein - IJsselstein

32 Vluchtelingenwerk

A man and a woman are sitting at a wooden table in a kitchen, looking at several sheets of paper together. The man is on the left, wearing a grey polo shirt, and the woman is on the right, wearing an orange tank top. A laptop is open on the table in front of them, and a white mug is visible. The background shows a kitchen with shelves and a window.

Armoede en geldzorgen in IJsselstein

Armoede en geldzorgen in IJsselstein

Geldzorgen, schulden en bestaansonzekerheid kunnen iedereen overkomen. IJsselstein is een kleine hechte stad waarin geen grootstedelijke problemen plaatsvinden. In 2023 wonen 33.492 inwoners in IJsselstein. Het percentage inwoners met een laag inkomen is 2,6%¹. In IJsselstein leven 870 inwoners een jaar of langer op de lage-inkomensgrens².

Duur Uitkering	Aantal	%
Tot 3 maanden	20	4
3 tot 6 maanden	34	7
6 maanden tot 1 jaar	51	10,5
1 tot 2 jaar	52	10,5
2 tot 3 jaar	40	8
Kortdurend totaal	197	40
3 tot 5 jaar	45	9
5 tot 10 jaar	144	30
10 jaar en langer	106	21
Langdurig totaal	295	60
TOTAAL	492	100

Op dit moment maken 492 huishoudens gebruik van een uitkering op grond van de participatiewet. Een huishouden kan bestaan uit meerdere personen, die kortdurend of langdurig gebruik maken van deze uitkering. We spreken van langdurige bijstand als een huishouden 3 jaar of langer gebruik moet maken van een uitkering. In IJsselstein is die groep groot (60%).

Als we kijken naar het aantal inwoners dat tot **120% van de lage-inkomensgrens** beschikbaar heeft, dan gaat het volgens de schatting van het CBS om 1.283 inwoners. Dat is 3,8% van het totaal aantal inwoners van IJsselstein. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om inwoners die een AOW-uitkering hebben zonder aanvullend pensioen, een laagbetaalde baan in loondienst hebben of als ZZP-er hun geld verdienen.

Volgens CBS-cijfers leven in IJsselstein ongeveer 170 gezinnen met kinderen van een bijstandsuitkering. Dat komt neer op ongeveer 3% van alle gezinnen. Dit is lager dan het landelijke percentage van 3,7%.

Met deze cijfers zou je kunnen concluderen dat het goed gaat met de inwoners van IJsselstein. Het aantal inwoners dat leeft op of onder de armoedegrens is sinds 2016 flink gedaald: in de vorige nota minimabeleid 2016 'Meer meedoen voor wie minder heeft' was dit

percentage 7,6%. Deze daling kunnen we op meerdere manieren verklaren:

- ▶ Landelijke daling
- ▶ Stabiel aanbod met gemiddelde tot ruimhartige criteria en vergoedingen
- ▶ Hecht netwerk van sociale partners

De trend in de landelijke daling de afgelopen jaren van armoede is in IJsselstein terug te zien. Een andere verklaring lijkt een stabiel aanbod te zijn: inwoners weten welke minimaregelingen er zijn en hoe ze er gebruik van kunnen maken. Dit zal vooral het geval zijn bij inwoners die langer gebruik maken van bepaalde regelingen. De criteria voor het gebruik van onze minimaregelingen en de vergoedingen die we beschikbaar stellen zijn vrij gemiddeld en op sommige punten ruimer dan gemiddeld. Er is in IJsselstein [een hecht netwerk van sociale partners](#) die voor onze gemeente de regelingen en diensten uitvoeren of die verwijzen of samenwerken met de uitvoerende partners. Er is sprake van korte lijnen: de partners weten elkaar goed te vinden. Dit kan ook bijdragen aan het terugbrengen of stabiliseren van armoede in IJsselstein. Maar daarmee zijn we er niet.

- 1 Landelijk is dit 3,8%. Het landelijk percentage is de afgelopen jaren gedaald.
- 2 De lage-inkomensgrens staat voor een vast koopkrachtbedrag dat jaarlijks wordt gecorrigeerd voor de prijsontwikkeling.



Minimabeleid onverminderd hard nodig

In 2016 verscheen de ‘Nota minimabeleid 2016’: “Meer meedoen voor wie minder heeft” in de gemeente IJsselstein. In deze nota werd het gemeentelijk minimabeleid beschreven zoals dat op dat moment beschikbaar was. Het aanbod wat er toen was, is voor een groot deel vergelijkbaar met dat wat we anno 2024 nog steeds hebben ingericht.

Maar nog steeds komen mensen naar de voedselbank. Nog steeds zijn er gezinnen waar te weinig geld is om mee te doen aan sport of een verjaardag. Waar geen geld is voor een nieuwe koelkast of een fiets om naar school te gaan. In aantallen gaat het in IJsselstein om minder inwoners met zulke problemen, maar de aard van het probleem, en de impact als je in zo’n situatie terecht komt, blijft even groot.

Het is dus onverminderd nodig om in te zetten op goede regelingen en voorzieningen voor inwoners die dat nodig hebben. En om armoede en geldzorgen te verminderen en te voorkomen waar mogelijk.



Een nieuw minimabeleid

Een nieuw minimabeleid

Minimabeleid richten we in voor inwoners met een laag inkomen. Er kan structureel te weinig inkomen zijn in een huishouden, er kan sprake zijn van een onverwachte situatie waardoor er financiële problemen ontstaan, er kan sprake zijn van schulden. Ook kan het zijn dat een inwoner hulp of advies wenst om de financiële zaken te beheren of op de juiste momenten de juiste regelingen te kunnen gebruiken.

In dit nieuwe beleidsplan geven we aan wat we de komende jaren belangrijk vinden voor onze inwoners die te maken hebben met geldzorgen. We geven hiermee richting aan ons armoedebeleid en aan wat we de komende jaren behouden, verbeteren of extra gaan doen.

We beschrijven ook waarop het nieuwe beleid is gebaseerd. De wereld om ons heen is [sinds 2016 veranderd](#) en deze veranderingen nemen we in overweging. Ook geven we aan [hoe ons minimabeleid op dit moment georganiseerd is](#). Deze basis heeft ons een aantal onderwerpen en vragen opgeleverd. Deze staan beschreven in de [uitvoeringsagenda vanaf 2024](#). Hierin geven we aan waar we de komende periode acties op willen ondernemen.

Een doel van het nieuwe beleidsplan is ook dat we aan onze partners en aan inwoners duidelijk maken waar we

voor staan en wat men kan verwachten. Vragen en ideeën van inwoners en partners die kunnen bijdragen aan het verminderen van geldzorgen leggen we naast de plannen in de uitvoeringsagenda en nemen we mee als ze passen bij onze uitgangspunten van het beleid én als er middelen beschikbaar zijn of kunnen worden gemaakt. Zo maken we ons minimabeleid zo compleet en gedragen mogelijk. Het is daarmee ook een document van en voor de stad.

Beleid met aandacht: de integrale aanpak van armoede en geldzorgen

Niet voor iedere inwoner is evenveel aandacht nodig. Binnen de groep inwoners met een laag inkomen zijn bepaalde groepen inwoners kwetsbaarder dan andere. Extra aandacht gaat uit naar gezinnen met kinderen, met name in de middelbare-schoollleeftijd, naar jongvolwassenen, inwoners met een verblijfsstatus, ouderen met alleen een AOW-uitkering en naar mensen met een lage opleiding.

Naast het definiëren van **aandachtsgroepen** is het vooral belangrijk te kijken naar de levensgebieden waarop inwoners met een laag inkomen extra aandacht nodig hebben. Geldzorgen hebben een enorme invloed op de fysieke en mentale gezondheid van mensen. Het zorgt voor stress, depressie, een lagere levensverwachting of chronische aandoeningen. Het heeft een directe invloed

op prestaties van volwassenen en schoolprestaties van kinderen. Door de relatie te leggen met andere **aandachtsgebieden** kunnen we armoede onder inwoners verminderen of voorkomen. Er is een relatie met:

- **Kleding, voeding en gezondheid:** een van de basisbehoeften is goede voeding en kleding. Zo blijf je warm en gezond. Maar ook een goede persoonlijke hygiëne en zelfzorgmedicatie dragen bij aan gezondheid. Aandacht voor deze basis draagt bij aan het welbevinden van mensen, waardoor iemand beter in staat is zelf te handelen.
- **Wonen:** wanneer mensen weinig geld hebben is de inrichting van je huis om goed te kunnen wonen heel duur. Een goed bed en matras voor jezelf en je kinderen, gordijnen en vloerbedekking, keukenapparatuur zijn nodig om je fit, comfortabel en veilig te voelen in je thuisomgeving.
- **Zorg (arts, tandarts, verzekering, psychische zorg, medisch specialisten):** toegang tot fysieke en mentale zorg moet voor iedereen betaalbaar blijven: zorgmijding moeten we voorkomen door een goede verzekering te bieden voor mensen met een laag inkomen en het bieden van een vangnet wanneer er onverwachte hoge kosten ontstaan.

- **Participatie, meedoen (ontplooiing, zingeving, erbij horen):** mee kunnen doen in werken, sporten, sociale en culturele activiteiten (in de buurt, op feestjes, een muziekvereniging of koor).
- **Risico op schulden:** online winkelen, gokken, telefoon- en internetabonnementen, gemakkelijk geld lenen. Het is tegenwoordig heel makkelijk en laagdrempelig, maar levert ook een groot risico op schulden, met vergaande negatieve gevolgen voor het individu en de omgeving. Aandacht en voorlichting, met name bij jongeren en jongvolwassenen zijn een belangrijk punt.
- **Energie:** heeft de inwoner voldoende middelen om gas en elektra te kunnen betalen? Kun je iets doen aan isolatie en duurzaamheid om het energieverbruik te verminderen? Kosten worden lager als inwoners mee kunnen doen met de energietransitie. Aandacht voor energiebesparing helpt mensen grip op hun geld te houden met oog voor duurzaamheid.
- **Taal en digitale vaardigheid:** wanneer je niet goed kunt lezen en schrijven en/of niet digitaal vaardig bent, zijn er veel barrières bij het aanvragen en gebruiken van regelingen. De aandacht voor taal en het bieden van oplossingen daarbij is nodig om een goed gebruik van regelingen te stimuleren.



Integraal gemeentelijk beleid

Bij de aanpak van armoede leggen we de relatie met andere beleidsvelden. Zo is armoede een onderwerp bij het onderwijsbeleid, jeugdbeleid, gezondheidsbeleid en sport- en cultuurbeleid. Maar ook huisvestingsbeleid en energiebeleid zijn rechtstreeks verbonden met armoedevraagstukken. We kijken vanuit armoede wat op deze gebieden nodig is, en omgekeerd bij de andere beleidsterreinen naar het effect van het beleid op het signaleren van armoede en het terugdringen daarvan.

Het netwerk

Om goed te weten voor welke inwoners op deze aandachtsgebieden iets nodig is als het gaat om geldzorgen is het doel om op lokaal niveau aan te sluiten bij de plekken of personen waar deze inwoners komen met vragen om hulp en advies. Het gaat om de volgende locaties en organisaties die hierbij belangrijk zijn. Met deze organisaties zijn al langer goede relaties en samenwerkingsverbanden.

- Inloopsprekuren Pulse (Financiën op Orde / Informatiepunt Digitale Overheid) en bibliotheek
- Stichting Leergeld IJsselstein
- Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)
- Team Sociaal Domein (sociaal team, jeugdteam)
- Maatschappelijk werk (Santé)
- Huisartsen en fysiotherapie
- Stichting Vluchtelingenwerk
- Stichting Voedselbank Nieuwegein - IJsselstein
- Energiecoaches

- Cazas Wonen
- Kerken/moskee
- Scholen

Uitgangspunten

Voor het beleidsplan armoede, geldzorgen, minimabeleid hebben we vijf uitgangspunten geformuleerd. Met deze uitgangspunten leggen we een fundament voor een mensgericht, waardig en uitvoerbaar beleid om armoede zo mogelijk te verminderen en te voorkomen, geldzorgen en schulden te signaleren en aan te pakken en een pakket aan maatregelen vorm te geven waar alle inwoners van IJsselstein, die dat voor korte of langere duur nodig hebben, op een goede manier gebruik van kunnen maken.

Op deze manier **voorkomen** we dat inwoners in een afhankelijke en onwenselijke financiële positie terechtkomen of daar langer dan nodig in blijven. We bieden een aanbod van advies en regelingen **dichtbij** de inwoner, **samen** met het hechte netwerk van sociale partners en vrijwilligers in IJsselstein. Zo nemen we als stad en gemeente verantwoordelijkheid voor inwoners die dat zelf niet, nog niet of niet meer kunnen. Een belangrijke overweging daarbij is dat het ideologische uitgangspunt van 'eigen verantwoordelijkheid tot het zetten van de eerste stap' niet bijdraagt aan de effectiviteit en de doelmatigheid bij het realiseren van bereikbaarheid en toegankelijkheid van de regelingen. Dit past bij het voortschrijdend inzicht dat niet alle inwoners in staat zijn om verantwoordelijkheid te kunnen dragen bij zorgelijke situaties.

1. Bestaanszekerheid

Een belangrijke doelstelling van minimabeleid is te voorkomen dat inwoners onder een leefbare bestaansgrens terecht komen. Wanneer niet (meer) aan de minimale middelen van bestaan voldaan kan worden, is het nodig tijdelijk of langer durend bij te springen met financiële of persoonlijke hulp- en dienstverlening.

Dit uitgangspunt is op lokaal (gemeentelijk) niveau een afgeleide van, en aanvullend op, landelijk beleid. Wat een minimaal noodzakelijk bestaansminimum is en hoe dat in Nederland moet worden vormgegeven, is op dit moment een belangrijk landelijk thema.

In ons minimabeleid gaan wij uit van wat wij aanvullend op de landelijk gedefinieerde basis kunnen en willen bieden. Wij willen dat onze inwoners hun financiële basis op orde krijgen en houden. Bij het vaststellen van grenzen waarbinnen inwoners een beroep kunnen doen op minimaregelingen gaan we uit van redelijkheid: inwoners mogen nooit onder het absolute bestaansminimum komen.

Voor het bepalen van wat redelijk is hanteren we de NIBUD-prijzen. Deze zijn gebaseerd op wat redelijk en reëel besteedbaar is, gegeven de actuele prijzen van producten en diensten. Wij willen ook dat kinderen in IJsselstein normaal mee moeten kunnen doen, zodat zij een goede basis hebben voor de toekomst. Bij onze kindregelingen is dit altijd het uitgangspunt.



2. Niet generiek, maar toegepast

Lokaal minimabeleid bevat een aanbod aan regelingen en dienstverlening voor iedere inwoner die het op een bepaald moment, door omstandigheden, nodig heeft. Het betreft dus niet alleen inwoners in de bijstand. Ook mensen met een betaalde baan of zzp-ers kunnen op enig moment in een lastige financiële situatie terecht komen en (tijdelijk) hulp nodig hebben. Ons lokaal beleid bevat geen generieke maatregelen, gericht op algemene doelgroepen (de ouderen, de chronisch zieken, de kinderen), maar op iedere inwoner van IJsselstein die vanwege zijn/haar financiële omstandigheden (tijdelijk) iets nodig heeft om die minimale basis voor bestaanszekerheid te garanderen. Maatwerk is daarbij essentieel: wat heeft iemand in zijn of haar specifieke situatie nodig? We redeneren daarbij vanuit de individuele behoefte.

3. Vanuit de bedoeling, doelgericht

We hanteren een aanbod aan regelingen en dienstverlening wat tot doel heeft om onze inwoners optimaal bij te staan op die momenten of in die situaties

waarin dat nodig is. Uitgangspunt is dat de onwenselijke situatie die bestaat met toepassing van het aanbod vermindert of oplost. Daarop zijn onze regelingen gericht. De bedoeling van een regeling is leidend, niet de richtlijnen voor toepassing van de regeling. Deze zijn weliswaar richtinggevend, omwille van duidelijkheid en werkbaarheid, maar niet doorslaggevend. Ook hierin is de individuele situatie en behoefte essentieel.

4. Toegankelijk, vindbaar en optimaal gebruik van het aanbod

We staan ervoor dat we in IJsselstein een goed dekkend en ruimhartig aanbod aan regelingen en diensten hebben voor iedereen die daar op enig moment gebruik van moet maken wanneer er geldzorgen zijn. We constateren ook dat nog niet iedereen die daar recht op heeft, er gebruik van maakt op het moment dat dat nodig is.

Een belangrijk uitgangspunt is daarom dat ons aanbod goed bekend en vindbaar moet zijn op het moment dat iemand het nodig heeft. De inzet is daarom gericht op

het verbeteren van de bekendheid, de vindbaarheid en het gebruik van het aanbod aan dienstverlening en regelingen. We weten dat dit in de praktijk betekent dat we moeten werken aan de toegankelijkheid van informatie door het verbeteren van de vorm waarin de informatie beschikbaar is (begrijpelijkheid van de informatie, taalgebruik, hoe makkelijk is het aan te vragen, digitaal, op papier).

Het bieden van praktische hulp en advies bij het aanvragen van regelingen kunnen we verbeteren, voor diegenen die het niet zelf kunnen. Een onderzoek naar een lokale centrale plek waar iedere inwoner terecht kan voor hulp, advies en aanvragen van een of meer regelingen is hier onderdeel van. Voor wie het zelf kan gaan we op zoek naar optimale mogelijkheden om het zelf te regelen (geen betutteling).

5. Zo snel als mogelijk ingrijpen bij geldzorgen

Ons beleid is erop gericht om inwoners zo snel als mogelijk een advies of hulpaanbod te bieden als er sprake is van geldzorgen of schulden. Doel is om schulden zo snel mogelijk te herkennen, te erkennen en zo snel als mogelijk te saneren. Hoe eerder een betalingsachterstand of budgetprobleem in beeld is, hoe eerder het een halt kan worden toegeroepen. Voor een belangrijk deel is deze preventieve en stabiliserende aanpak ingegeven door de wetwijziging gemeentelijke schuldhulpverlening, die sinds 2021 van kracht is. We weten dat het snel bieden van hulp bij geldzorgen en schulden zorgt voor perspectief, waardoor inwoners weer grip krijgen op de situatie.



De uitvoeringsagenda vanaf 2024

De uitvoeringsagenda vanaf 2024

Vanaf 2024 gaan we inzetten op een aantal acties die bijdragen aan het verminderen van armoede en geldzorgen voor inwoners van IJsselstein. De acties beschrijven we in deze uitvoeringsagenda.

- ▶ We geven aan waar de actie aan bijdraagt of een antwoord op geeft.
- ▶ We definiëren het doel en resultaat wat we met de actie willen bereiken.
- ▶ We geven aan met wie of welke partijen we de actie oppakken.
- ▶ Als het mogelijk is koppelen we een tijdpad aan de actie.

De uitvoeringsagenda is zo een werkplan wat we jaarlijks actualiseren.



Actie	Wat willen we doen?	Wat willen we bereiken?	Wie helpen mee?	Start vanaf
De 1- loketgedachte				
'De 1-loketgedachte' voor aanvragen landelijke en lokale regelingen	<p>Is het mogelijk om één fysieke laagdrempelige plek te organiseren waar inwoners terecht kunnen voor hulp en advies bij aanvragen van alle soorten regelingen waar zij gebruik van kunnen maken?</p> <p>De huidige inloopsprekuren van het IDO en Financiën op Orde van Pulse werken goed. Daar sluiten we bij aan en kijken wat nog meer nodig is. Hoe kunnen we dit uitbreiden naar een laagdrempelig dienstverleningsconcept voor hulp en advies?</p>	Er is één centrale bekende plek (eventueel op wijkniveau) in IJsselstein waar inwoners terecht kunnen voor vragen, hulp en advies over regelingen en hulp bij financiën.	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente, team Samenleving Pulse / Financiën op Orde IDO / Bibliotheek Lek IJssel Stichting Leergeld IJsselstein Team Sociaal domein / WIL-Generalist 	2024
Spin in het web: multiprobleem-aanpak	De werkwijze van de WIL-generalist is gebaseerd op het bouwen van een vertrouwensband en is vaak intensief en kan ook langdurig zijn. Vooral voor inwoners met een complexe situatie is de dienstverlening van de WIL-generalist effectief. We willen de komende tijd kijken hoe de werkwijze van de WIL-generalist kan worden ingezet of uitgebreid om met name inwoners met meervoudige problemen te begeleiden om weer grip op hun situatie te krijgen.	Er is één centrale persoon die een integrale aanpak hanteert bij meervoudige vragen van inwoners op het terrein van bestaanszekerheid en andere levensgebieden.	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente, team Samenleving Sociaal team WIL-generalist 	2024
Geldzorgen, geen zorgen!	Het taboe rond geldzorgen, armoede en schulden is nog altijd groot. We willen dit doorbreken. We gaan op zoek naar manieren om dit te verbeteren. We willen nadruk leggen op 'je bent niet de enige, het komt vaker voor'. Waar kun je terecht voor advies en hulp bij aanvragen, zowel fysiek als digitaal. We willen stimuleren dat inwoners eerder gebruik maken van de hulp en regelingen die beschikbaar zijn, zodat geldzorgen niet tot armoede leiden.	Inwoners met geldzorgen weten de juiste wegen te vinden en vinden die ook tijdig. Dit sluiten aan bij de één-loket gedachte.	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente, team communicatie Gemeente, team Samenleving Partners breed sociaal netwerk 	2024
Vinden en gevonden worden	<p>We gaan op zoek naar wat nodig is om die inwoners te vinden die nu nog niet in beeld zijn: waar vinden we deze inwoners? Hoe vinden deze inwoners wat zij nodig hebben en waar kunnen zij terecht?</p> <p>We verbeteren de bekendheid van regelingen. We maken de informatie makkelijker en begrijpelijker. We sluiten aan bij 'vindplaatsen': waar komen inwoners met vragen en signalen. (denk aan huisarts, fysio, Santé, Voedselbank, school, kerk, lokaal werkteam)</p>	<p>Een inwoner met een hulpvraag over geldzorgen komt in zijn sociaal maatschappelijke omgeving op allerlei manieren informatie en verwijzing tegen waardoor duidelijk is wat er mogelijk is en waar hulp gevonden kan worden.</p> <p>Er is begrijpelijke informatie op schrift beschikbaar, maar ook op websites of social media van sociale partners.</p> <p>De sociale partners verwijzen actief naar de juiste kanalen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente, team Samenleving Gemeente, team communicatie Partners breed sociaal netwerk 	Q2 2024
Deskundig door ervaring	Welke rol kunnen ervaringsdeskundigen spelen bij het verbeteren van de kwaliteit en het bereik van ons aanbod? Wat hebben inwoners het meest nodig en wat werkt echt? Mensen die vanuit eigen ervaring spreken kunnen antwoord geven op deze vragen. We gaan op zoek naar werkvormen om ervaringsdeskundige inwoners te betrekken bij ons beleid en inwoners met geldzorgen te adviseren.	Ervaringsdeskundigen zijn beschikbaar om inwoners met geldzorgen te informeren. Zij hebben een rol en plek in het één-loket.	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente, team Samenleving Gemeente, team communicatie Partners breed armoedeoverleg 	Q3 2024

Actie	Wat willen we doen?	Wat willen we bereiken?	Wie helpen mee?	Start vanaf
Optimaliseren gebruik regelingen				
Optimaliseren gebruik regelingen	<p>Meerdere regelingen kunnen optimaler gebruikt worden: inwoners hebben er recht op, maar maken er geen gebruik van. Doel is om dit gebruik te verhogen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Individuele inkomensvoorziening • U-pas • collectieve ziektekostenverzekering • Aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO) • Kwijtschelding gemeentelijke belastingen 	<p>A) Alle inwoners die langdurig leven van een inkomen op bijstandsniveau ontvangen jaarlijks de individuele Inkomensvoorziening.</p> <p>B) Alle inwoners met een inkomen op 125% van het sociaal minimum hebben een U-pas</p> <p>C) Alle inwoners met een U-pas gebruiken het beschikbare (gezins)budget</p> <p>D) Alle inwoners met een inkomen van 125% van het sociaal minimum met hoge zorgkosten maakt gebruik van de collectieve zorgverzekering met gemeentelijke bijdrage aan de maandpremie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente, team Samenleving • Gemeente, team communicatie • Pulse / IDO • Sociaal team • Stichting Leergeld IJsselstein • Regiogemeenten Lekstroom • Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) 	Q2 2024
Lokale regelingen				
Harmonisering gemeentelijke regelingen in de regio Lekstroom	<p>We willen in 2024 uitzoeken in hoeverre het mogelijk is om de lokale regelingen, de voorwaarden voor gebruik en de vergoedingen van de regelingen zoveel mogelijk gelijk te trekken in de regio Lekstroom.</p>	<p>A) Inwoners van de gemeenten in de regio Lekstroom hebben hetzelfde aanbod aan regelingen en vergoedingen</p> <p>B) De uitvoering van de regelingen is vereenvoudigd wat het gebruik ten goede komt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Regiogemeenten Lekstroom • Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) 	Q2 2024
Doorontwikkelen dienstverlening WIL				
Doelgericht en eenvoudig	<p>Het komende jaar zal in WIL-verband het proces van aanvragen, beoordeling en toekenning van regelingen worden herzien. Het doel hiervan is de achterstanden in aanvragen structureel weg te werken, aanvragen zo snel en adequaat mogelijk te kunnen honoreren en het aanvragen van regelingen te vereenvoudigen. Aanvragen van een uitkering en regelingen bijzondere bijstand kan duidelijker en eenvoudiger, zodat de regeling het effect heeft waar het voor bedoeld is.</p>	<p>A) achterstanden in behandelen van aanvragen zijn weggewerkt</p> <p>B) doorlooptijden van behandelen van een aanvraag zijn zo kort mogelijk</p> <p>C) waar mogelijk is het aanvragen van een regeling vereenvoudigd en het aanleveren van bewijsstukken geminimaliseerd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) • Regiogemeenten Lekstroom 	2024
Inrichten verkort schuldentraject	<p>Per juli 2023 is de looptijd van een wettelijk schuldsaneringstraject teruggebracht van 3 jaar naar 1,5 jaar. Dit vraagt een aanpassing van de werkwijze voor schuldhulpverlening van WIL. Landelijk zijn middelen beschikbaar gesteld om deze aanpassing vorm te geven. In 2024 zal WIL samen met de regiogemeenten invulling geven aan deze verandering.</p>	<p>Inwoners doorlopen en schuldsaneringstraject van max 1,5 jaar. Zij krijgen de juiste verwijzing en nazorg bij dit verkorte traject.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) • Regiogemeenten Lekstroom 	2024
Vroegsignalering werkt	<p>In 2024 gaat WIL samen met de regiogemeenten aan de slag om vroegsignalering door te ontwikkelen. We onderschrijven het belang van snel ingrijpen en preventief handelen door geldzorgen snel aan te pakken. Meer meldingen van betalingsachterstanden leiden tot meer signalen. Het opvolgen van deze signalen moet anders worden ingericht om op de toenemende aantallen in te kunnen gaan.</p>	<p>Er is een werkwijze ontwikkeld en ingericht bij WIL waarmee alle signalen die in het kader van de vroegsignalering worden ontvangen adequaat worden opgevolgd.</p> <p>Inwoners krijgen aansluitend een passend aanbod om hun betalingsachterstand hanteerbaar te maken.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) • Regiogemeenten Lekstroom 	2024

Actie	Wat willen we doen?	Wat willen we bereiken?	Wie helpen mee?	Start vanaf
Schuldpreventie en schuldenrust				
Schuldpreventie bij jongeren	We gaan, in vervolg op de ervaringen in de pilot van de gemeente Nieuwegein, onderzoeken of het JongerenPerspectiefFonds (JPF) voor jongeren met schulden in IJsselstein er voor zorgt dat zij zonder financiële ballast een nieuwe start kunnen maken in werk of scholing. Dit draagt bij aan de beste weg uit geldzorgen en armoede.	A) We hebben een werkwijze ingericht om jongeren weer schuldenvrij op weg naar school of werk te krijgen. B) We weten of het Jongeren Perspectieffonds het juiste instrument is.	<ul style="list-style-type: none"> • Regiogemeenten Lekstroom • Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) 	Q2 2024
Pauzeknop bij schulden	Concepten als bevriezen of overnemen van schulden, zodat schuldenproblematiek niet stapelt en in een vroegtijdig stadium tot perspectief leidt, zijn landelijk in ontwikkeling. In WIL-verband gaan we onderzoeken welke praktische en concrete toepassingen hieraan bijdragen.	A) We zijn aangesloten op en gebruiken de landelijke pauzeknop bij schulden. B) Inwoners met schulden maken gebruik van de mogelijkheden die WIL heeft ingericht om schulden hanteerbaar te maken.	<ul style="list-style-type: none"> • Werk en Inkomen Lekstroom (WIL) • Regiogemeenten Lek 	Per 2025
Armoede en gezondheid				
Gezond en niet duur	In het kader van terugdringen gezondheidsachterstanden (brede SPUK) starten we een pilot 'gezond en niet duur'. Doel is inwoners bekend te maken met gezonde voeding, waarbij het uitgangspunt is dat het betaalbaar moet zijn. Gericht op kinderen, jongeren en volwassenen.	Er is een structureel aanbod aan cursus en informatiemateriaal over gezond en betaalbaar eten.	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente, sociaal domein • n.t.b. 	Q3 2024
Armoede en wonen				
Duurzaam witgoed	Verouderde huishoudelijke apparatuur gebruikt veel energie. Met een laag inkomen zijn duurzame gebruiksgoederen te duur. We stimuleren en faciliteren de aanschaf van duurzaam witgoed. Zo kan iedereen bijdragen aan de energietransitie en geld besparen.	Bij de aanschaf van gebruiksgoederen met inzet van gemeentelijke middelen wordt duurzame apparatuur aangeschaft.	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente, sociaal programma energie-aanpak • WIL • Stichting Urgente Noden (SUN) 	Q2 2024
Verbeteren woonsituatie van inwoners met een laag inkomen	In het sociaal programma energie-aanpak is ruimte om isolerende en energiebesparende maatregelen toe te passen voor inwoners met een laag inkomen. We breiden de huidige aanpak met energiecoaches uit naar grotere isolerende maatregelen waar nodig en mogelijk, in samenwerking met Cazas.	Inwoners met een laag inkomen wonen in huizen die minimaal geïsoleerd zijn op een D-label.	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente, sociaal programma energie-aanpak • Gemeente, team Wonen • Cazas wonen 	Q2 2024
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen				
Maak kwijtschelding makkelijker	Het aanvragen van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen voor inwoners met een laag inkomen blijkt complex te zijn voor inwoners. Er wordt veel bewijs gevraagd. Wat kan eenvoudiger, automatisch, is al bekend?	Alle inwoners van IJsselstein die recht hebben op kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, krijgen dit. Het aanvragen is zo makkelijk mogelijk en waar mogelijk wordt dit automatisch toegekend.	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente, team Samenleving • Gemeente, team financiën • BSR 	Q3 2024

Monitoring & Evaluatie

Monitoring & Evaluatie

Sturingsinformatie

Om te kunnen sturen op de resultaten van de in te zetten acties in de uitvoeringsagenda is het nodig om enerzijds vast te stellen wat we op welk moment gerealiseerd willen hebben en anderzijds in kaart te brengen welk effect dit heeft op het gebruik van ons aanbod. We definiëren de sturingsinformatie op basis van het huidige gebruik en daarnaast de in te zetten acties per 2024.

Startgegevens regelingen

De mate van gebruik van de regelingen geeft aan in hoeverre we er in slagen onze inwoners te bereiken en hen gebruik te laten maken van datgene wat iemand nodig heeft:

- ▶ We brengen het actuele gebruik van de regelingen in kaart per 2024
- ▶ We leggen vast wat de huidige daarbij behorende middelen zijn
- ▶ We definiëren het potentieel gebruik van de regelingen o.b.v. CBS-data
- ▶ We geven aan wat de daarbij verwachte inzet van regelingskosten zal zijn.
- ▶ We gaan actief inzetten op het optimaliseren van het gebruik van de regelingen
- ▶ We stellen vast welke toename we op welk moment in de tijd gerealiseerd willen hebben.

Vaststellen realisatie doelen acties

De acties in de uitvoeringsagenda worden in meer of mindere mate in de vorm van een project ingericht. We zullen per project aangeven:

- ▶ Wat het doel van de actie is
- ▶ Wat de looptijd van het project is
- ▶ Welke partijen/partners daar een rol in hebben
- ▶ Welk doel op welk moment gerealiseerd zal zijn
- ▶ Na afronding van de actie: een evaluatie en advies voor structurele implementatie.

Monitoring en rapportage

Een overzicht van de startgegevens en de te realiseren doelen per actie vormen de basis van het monitoringdocument. De tussentijdse bevindingen en de daaruit te constateren voortgang koppelen we met regelmaat terug aan de raad. De frequentie en de vorm van rapportage stemmen we af op de P&C-cyclus. Deze informatie biedt handvaten voor verdere prioritering, bijsturing en aanscherping van de uitvoering van ons minimabeleid in de komende jaren.

Rekenkamer

In 2021 is een onderzoek gedaan door de rekenkamer, gericht op bereik, toegankelijkheid en impact van de regelingen in het minimabeleid. Het onderzoek richtte zich op de beleidsuitvoering in de periode 2016-2020.

Constateringen van dit onderzoek waren:

- ▶ formuleer duidelijke doelen van het minimabeleid
- ▶ geef een heldere afbakening van de doelgroepen voor de verschillende regelingen
- ▶ formuleer streefwaarden voor het gebruik en het bereik van de regelingen
- ▶ geef inzicht in het effect van de regelingen en de mate waarin de regelingen maatschappelijke participatie verbeteren
- ▶ ontwikkel sturingsinformatie om de gemeenteraad periodiek te informeren over doelbereik

Met dit beleidsplan leggen we de basis voor de formulering van deze doelen en de afbakening van de doelgroepen van de verschillende regelingen.



A photograph of a woman with long dark hair, wearing a grey sweater, leaning over a young child with brown hair. The child is wearing a dark blue jacket and is focused on a yellow toy block held in the woman's hand. The woman's other hand is resting on the child's arm, providing support. They are in a room with a window in the background showing trees. The bottom of the image has a dark teal decorative border.

Ontwikkelingen sinds 2016

Ontwikkelingen sinds 2016

Het laatst geformuleerde minimabeleid 'Meer meedoen voor wie minder heeft' komt uit 2016. Het aantal inwoners dat leeft op of onder de armoedegrens is sindsdien gedaald van 7,6% naar 2,6%. De wereld om ons heen is sinds 2016 behoorlijk veranderd. Deze veranderingen hebben invloed gehad op ons minimabeleid en zijn verwerkt in dit nieuwe beleidsplan. Hierbij is gekeken naar het huidige aanbod en de aansluiting hiervan op de nieuwe realiteit.

Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt is veranderd: van een hoge werkloosheid na de crisis in 2008 is het aantal werklozen steeds gedaald. De huidige arbeidsmarkt kenmerkt zich door een enorme krapte en een werkloosheidspercentage van slechts 3,5%. In 2016 was dat 6,1%, al een daling ten opzichte van het hoogste percentage werkloosheid van 8,3% in 2013. Inwoners die op dit moment werkloos zijn, zijn dat vaak langdurig. Vaak is er sprake van een complexe (financiële) situatie waardoor werken moeilijk is.

Decentralisatie

De decentralisaties in het sociaal domein, waarbij taken en middelen, en de bijbehorende verantwoordelijkheid, van de landelijke overheid naar gemeenten zijn gegaan, hebben vanaf 2015 consequenties gehad voor jeugdzorg,

maatschappelijke ondersteuning, sociale zekerheid en sociale werkgelegenheid. Deze decentralisatie heeft geleid tot het ongewenste effect van ongelijkheid: waar je woont kan een groot verschil maken voor de mate waarin je hulp kunt ontvangen.

Digitalisering

Digitalisering is niet meer weg te denken uit de maatschappij. In ons dagelijks leven worden veel zaken geregeld via internet, via apps op mobiele telefoons. Ook sociale contacten verlopen steeds vaker digitaal, van workshops, zakelijke bijeenkomsten tot dating.

Voor mensen die niet zo digitaal vaardig (meer) zijn betekent dit steeds minder aansluiting en soms zelfs isolement of uitsluiting van kennis of rechten en plichten. Dit kan vergaande onwenselijke consequenties hebben.

Crisis

De Coronacrisis in 2020/2021 en daaropvolgend de energie- en koopkrachtcrisis in 2022/2023 hebben diepgaande effecten op mentale en financiële veerkracht van mensen. Door de tijdelijke maatregelen voor mensen met een laag inkomen is de armoede laag gebleven. Inmiddels zien we, onder andere bij ondernemers, dat betalingsproblemen en -achterstanden ontstaan nu reguleringen worden beëindigd of afbetalingen gestart zijn.

Zelfredzaamheid

We zijn sindsdien ook anders gaan kijken naar de mate waarin mensen zelf kunnen regelen wat zij op een bepaald moment nodig hebben. De zelfredzaamheid van de inwoner, en daaruit volgend de eigen verantwoordelijkheid voor gebruik van het ondersteuningsaanbod met alle bijbehorende rechten en plichten, is niet meer het onomstotelijke uitgangspunt. Veel mensen kunnen het niet (meer) helemaal alleen, hebben hulp en advies nodig in deze complexe, gedigitaliseerde maatschappij. Een ogenschijnlijk klein probleem kan zo ongewild en onvoorzien leiden tot financiële problemen, met soms vergaande consequenties op alle levensgebieden tot gevolg.

Bedoeling

De heersende mening is daarom steeds meer dat de nadruk van reguleringen moet komen te liggen op de bedoeling in plaats van rechtmatigheid. De reguleringen moet inwoners helpen er weer bovenop te komen, zodat iedereen zoveel mogelijk onafhankelijk en zelfstandig zijn of haar leven kan leiden, al dan niet met de hulp en ondersteuning die, soms langdurig, daarbij nodig is.

Koers sociaal domein

Wij hebben sinds 2020 een nieuwe koers voor het sociaal domein 'Meedoen doe je samen' geformuleerd. Doel van deze koers is inwoners, partners, professionals en gemeente te inspireren om hun inzet en plannen goed op elkaar af te stemmen. De koers geeft hieraan richting en ruimte voor creatieve invulling en innovatie. Er zijn vier bouwstenen voor de toekomst geformuleerd:

Vorkomen, Dichtbij, Samen, Verantwoordelijkheid

De vier bouwstenen zijn als leidende principes een kapstok en toetsingskader voor deelnota's, uitvoeringsplannen en verordeningen binnen het sociaal domein. Zowel voor de gemeente als voor partners. Hiermee zorgen we voor samenhang en sturing op alle onderdelen van het sociaal domein vanuit een heldere visie. Ook in dit beleidsplan zijn deze bouwstenen leidend. De bouwstenen komen terug in de uitgangspunten voor het minimabeleid.

Nota IJsselstein gezond en vitaal

In de beleidsnota 'IJsselstein gezond en vitaal' worden zes pijlers genoemd voor positieve gezondheid: mentaal welbevinden, dagelijks functioneren, lichaamsfuncties, meedoen, zingeving en kwaliteit van leven. Armoede en geldzorgen hebben alles te maken met deze zes pijlers.



Machteld Huber, grondlegger van het gedachtegoed over positieve gezondheid, geeft de volgende definitie:

“Gezondheid is het vermogen van mensen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.”

Het hebben van voldoende middelen om te voorzien in je dagelijkse bestaan is hierbij een belangrijke voorwaarde. Geldzorgen hebben immers een negatief effect op het vermogen om mee te doen in de samenleving.

De impact van geldzorgen op andere levensterreinen moeten we daarom zoveel mogelijk tegengaan. Zo voorkomen we armoede en afhankelijkheid en een groter beroep op allerlei (dure, medische) voorzieningen als geldzorgen zo snel mogelijk worden aangepakt. Vroegsignalering is hierbij een belangrijk instrument. [Terugdringen van gezondheidsachterstanden](#) vanuit de brede SPUK³ is een ander voorbeeld om de aanpak van armoede te verbeteren.

³ De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040.

Nieuwe wetgeving

Er is sinds 2016 ook veel veranderd in de landelijke wetgeving, relevant voor ons minimabeleid.

Per 2021 is de **Wijziging wet gemeentelijke schuldhulpverlening** van kracht. Vroegsignalering is daarbij een belangrijke wettelijke taak geworden van gemeenten. Daarnaast is per 1 juli 2023 de wettelijke looptijd van een schuld-saneringstraject teruggebracht van 3 jaar naar 1,5 jaar.

De nieuwe **Wet inburgering** is per 2022 ingegaan. Een nieuw Inburgeringsstelsel is ingevoerd, waarbij de regie bij gemeenten is komen te liggen. Ook de taakstelling voor huisvesting van statushouders is verscherpt.

Bij het aantreden van het kabinet Rutte IV op 10 januari 2022 (na de verkiezingen op 17 maart 2021) werd voor het eerst een Minister van Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen benoemd. Minister Carola Schouten heeft medio 2022 een start gemaakt met de **aanpak geldzorgen, armoede en schulden 2022-2025**.

Zij schrijft in een brief (d.d. 12 juli '22) aan de Tweede Kamer:

“We zijn veel van mensen gaan verwachten in onze samenleving. In deze complexe maatschappij, met een dichtbegroeid woud van regelgeving, is de rationale burger die feilloos alle wet- en regelgeving kent het uitgangspunt geworden. We weten al langer dat het niet reëel is om te verwachten dat iedereen alles overziet. Een kentering in kijken, denken en handelen is nodig. De uitgangspunten zijn steeds: vertrouwen, oog hebben voor de behoeften van mensen, niet over maar met mensen, en gedeelde verantwoordelijkheid.”

Op dit moment is de landelijke politieke context van armoede, schulden en minimabeleid sterk in beweging. Hoewel het vorige (nu demissionaire) kabinet met de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden een belangrijk begin heeft gemaakt met het agenderen van het belang van bestaanszekerheid, en hier ook meerjarig middelen voor heeft gereserveerd, is het op dit moment onzeker hoe dit de komende tijd gaat verlopen. In de rapporten ‘Een zeker bestaan’ van de Commissie Sociaal Minimum⁴ wordt niet alleen geconstateerd dat het bestaansminimum moet worden herzien, maar ook dat de toegankelijkheid en de mogelijkheid tot gebruik van de regelingen moet worden herzien. In het tweede rapport werd bovendien geconstateerd dat er bij gelijke situaties ongelijkheid is in de rechten die men heeft, als gevolg van voorwaarden bij lokale regelingen.

⁴ De Commissie Sociaal Minimum werd ingesteld als onderdeel van de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden om in beeld te brengen in hoeverre het bestaansminimum toereikend is. Zie rapport ‘Een zeker bestaan’.



Participatiewet in balans

Daarnaast zal de Participatiewet een aantal wijzigingen ondergaan: per 2025 staat de 'Participatiewet in Balans' op de agenda. In dit wetsvoorstel staat de menselijke maat en werken vanuit vertrouwen meer centraal. Het voorstel bevat een uitgebreid pakket van maatregelen waarmee de regering een aantal stappen zet om de Participatiewet beter te laten aansluiten op de mogelijkheden en omstandigheden van mensen voor wie de wet bedoeld is. Het beoogt onder andere de rechtszekerheid (rechten en plichten) te vergroten en er is meer mogelijkheid om de uitvoering beter te laten aansluiten op de individuele omstandigheden van mensen die gebruik moeten maken van de Participatiewet.

In de visiebrief 'Participatiewet in Balans' schrijft Schouten, demissionair minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen:

“Zorg dragen voor bestaanszekerheid en werkgelegenheid is vanuit de Grondwet een kerntaak van de overheid. Een vangnet als het (l)even tegenzit hoort daarbij. Dit vangnet moet toekomstbestendig zijn. Om te kunnen zorgen voor bestaanszekerheid voor iedereen is een cultuuromslag én een ander mensbeeld nodig: van denken in systemen naar wat mensen nodig hebben en werken vanuit vertrouwen. Dit kabinet neemt die taak serieus.”

Met het beleidsplan 2024 anticiperen we op de wijziging van het nieuwe landelijke beleid per 2025. De trends en ontwikkelingen die we constateren bieden aanknopingspunten voor het formuleren van lokaal beleid. De aandacht bijvoorbeeld voor inwoners die niet of niet goed in staat zijn hun financiën te regelen, de juiste keuzes te maken en de wegen te bewandelen om gebruik te maken van alle toeslagen en regelingen waar men recht op heeft, is breed gedragen.

Maar ook de wens om zaken eenvoudiger te maken, waardoor er meer rust en duidelijkheid ontstaat in het leven van mensen die van een laag inkomen moeten rondkomen of die met geldzorgen of schulden te maken hebben.

Onze keuzes voor lokaal beleid sluiten hier op aan. Daarbij hebben we goed geluisterd naar wensen en adviezen van onze inwoners, met name verwoord door betrokken maatschappelijke partners en belangenorganisaties voor inwoners met een laag inkomen en/of geldzorgen. Dit laatste beschouwen wij als 'second best', omdat we keer op keer moeten constateren dat het bijzonder moeilijk is om inwoners die persoonlijk ervaren wat het is om op het bestaansminimum te leven, te betrekken bij het formuleren van beleid. Het is inmiddels alom bekend dat mensen met geldzorgen (te) laat op zoek gaan naar hulp en advies. Schaamte voor de situatie en de hoop of verwachting dat het weer goed komt lijken daar een verklaring voor. Onderzoeken geven aan dat mensen in

dergelijke situaties veel stress ervaren. Hierdoor neemt het vermogen om een situatie reëel in te schatten en de juiste stappen te zetten om de huidige problemen op te lossen en toekomstige problemen te voorkomen, sterk af. Het is daarom belangrijk dat onze lokale sociale partners zichtbaar en aanwezig zijn, laagdrempelige hulp en advies kunnen bieden en inwoners snel en adequaat kunnen helpen of verwijzen naar de juiste regelingen of instanties.





Ons huidige aanbod en de uitvoering

Ons huidige aanbod en de uitvoering

Om inwoners te adviseren, te ondersteunen en de juiste hulp te bieden bij geldzorgen en het voorkomen van armoede hebben we in IJsselstein sinds 2016 een groot aantal regelingen en diensten waar inwoners een beroep op kunnen doen.

We hebben onder andere de individuele bijzondere bijstand, de individuele inkomenstoelage, schuldhelpverlening, een collectieve ziektekostenverzekering, kwijtschelding van gemeentelijke

belastingen en de U-pas. Daarnaast bieden we voorzieningen als de kindregelingen, uitgevoerd door Stichting Leergeld IJsselstein en Financiën op Orde door Pulse.

Tenslotte zijn er particuliere en informele fondsen en initiatieven waar inwoners terecht kunnen voor (acute) hulp en ondersteuning, zoals de Voedselbank, Stichting Urgente Noden (SUN) en de kerken (Diaconieën, moskeeën).

De gemeente IJsselstein is een regiegemeente. Dat betekent dat we als gemeente de uitvoering van het armoede- en minimabeleid niet zelf doen, maar dit laten doen door partners in de gemeente of in de regio die daarin gespecialiseerd zijn.

We geven aan welke partners de uitvoering doen van ons minimabeleid en beschrijven kort wat zij doen. Via de linkjes is meer informatie beschikbaar op de websites van deze partijen.



De belangrijkste partner bij de uitvoering van een aantal wettelijke taken voor sociale zekerheid (werk, inkomen en inkomensondersteuning) is Werk en Inkomen Lekstroom (WIL). WIL is de gemeenschappelijke regeling van vier gemeenten in de regio Lekstroom: Houten, IJsselstein, Lopik, Nieuwegein. WIL voert voor deze gemeenten onder andere de Participatiewet, de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en delen van de Wet Inburgering uit. WIL en de regiogemeenten stellen in 2024 een meerjarenbeleidsplan op. Doel is daarbij te komen tot een [organisatie en werkwijze die past bij de eisen van de toekomst](#). Werken vanuit de bedoeling, maatwerk en eenvoudig en toegankelijk gebruik van de dienstverlening van WIL zijn belangrijke pijlers.

Extra's van IJsselstein

In het kader van ons minimabeleid voert WIL de volgende regelingen uit:

- Bijzondere bijstand
- Individuele inkomenstoelage
- Studietoelage
- Tegemoetkoming kosten kinderopvang
- Ziektekostenverzekering minima

De weg naar werk

Het hebben van werk, in de vorm van een betaalde (deeltijd) baan, al dan niet met de nodige

aanpassingen en voorwaarden, is een belangrijke manier om zelfstandig en onafhankelijk te kunnen zijn. Een inkomen uit werk maakt het risico op armoede en geldzorgen minder groot. WIL draagt met de werkdienstverlening hier in belangrijke mate aan bij. In de doorontwikkeling van de WIL dienstverlening is onder andere een aandachtspunt dat het hebben van parttime werk of werken in wisselende banen makkelijker wordt en minder snel leidt tot problemen in inkomenscontinuïteit. Dit draagt bij aan inkomenszekerheid.

Vroegsignalering en schuldhulpverlening

Beleid en uitvoering van Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS) is gedelegeerd aan WIL. Iedere vier jaar stelt WIL een beleidsplan op om aan te geven hoe zij financiële problemen van inwoners in de Lekstroomgemeenten wil voorkomen, beheersbaar maken en oplossen. Het actuele beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024 'Geldzaken op orde in de Lekstroom' zal in 2024 worden geactualiseerd voor de periode 2025-2028.

Vroegsignalering

[Sinds 1 januari 2021 is de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening \(WGS\) gewijzigd](#). Vanaf dat moment is het mogelijk dat bepaalde bedrijven en instanties gemeenten een signaal geven als zij zien

dat klanten hun rekening niet betalen. Het kan gaan om woningcorporaties, energieleveranciers of zorgverzekeraars.

Voor inwoners van IJsselstein komen deze signalen binnen bij WIL. Vanuit WIL wordt direct contact gelegd om te informeren of de inwoner hulp of advies wenst bij de betalingsachterstand. De bedoeling van deze vroegsignalering is om geldzorgen of schulden zo snel mogelijk te herkennen en actie te ondernemen om financiële problemen voorkomen of aan te pakken. Vroegsignalering bestaat inmiddels 2 jaar.

Steeds meer bedrijven en instanties sluiten zich aan bij het melden van betalingsachterstanden. Het effect daarvan is dat er een structurele toename van signalen is en dat er meer inwoners vroeg in beeld zijn bij geldzorgen. Dat is een positieve ontwikkeling. Het betekent ook dat er structureel meer tijd en aandacht nodig is voor de uitvoering van vroegsignalering.

Landelijk zijn er in de Aanpak Geldzorgen, armoede, schulden middelen beschikbaar gesteld om op lokaal (regionaal) niveau de vroegsignalering te intensiveren en door te ontwikkelen. In 2024 zal dit in WIL-verband een belangrijk onderwerp zijn dat aangepakt gaat worden.



Schuldhulpverlening

WIL voert voor de vier regiogemeenten de trajecten schuldhulpverlening uit. Bij problematische schulden is de inzet om met schuldeisers een regeling te treffen. Daarnaast is een belangrijke doelstelling om schulden beheersbaar te maken.

WIL hanteert een integrale aanpak bij schulden- en armoede problematiek. Er is een samenwerking met de lokale hulpverlening bij gemeenten en met maatschappelijke partners om goed af te stemmen wie wat doet voor de inwoner.

Een ander belangrijk aandachtspunt is om de inwoner te begeleiden naar een schuldenvrij bestaan door

het bieden van coaching en nazorg. Zo probeert WIL herhaling te voorkomen en een schuldenvrij perspectief te bieden.

Recent is de looptijd van een wettelijk schuldsanerings-traject teruggebracht van 3 jaar naar 1,5 jaar.

Dit vraagt een aanpassing van de werkwijze voor schuldhulpverlening van WIL. Landelijk zijn middelen beschikbaar gesteld om deze aanpassing vorm te geven. In 2024 zal WIL samen met de regiogemeenten invulling geven aan deze verandering.

Een aandachtspunt bij schulden is de mogelijkheid om schulden te 'bevriezen' of over te nemen. Initiële schulden kunnen door boetes snel oplopen, waardoor de situatie snel kan verergeren. Landelijk wordt gewerkt aan een zogenaamde 'pauzeknop bij schulden'. Het is de uitdrukkelijke wens van WIL en de regiogemeenten om aan te sluiten bij deze landelijke ontwikkeling. In 2024 zal meer duidelijk worden over de mogelijkheden van deze pauzeknopconstructie.

Het Jongerenperspectieffonds wordt op dit moment in de vorm van een pilot door de gemeente Nieuwegein uitgevoerd. De eerste evaluatie zal ook voor de gemeente IJsselstein belangrijke informatie opleveren om te bepalen of we dit voor IJsselsteinse jongeren [willen gaan inzetten](#).

De WIL-generalist

In IJsselstein is vanuit Werk en Inkomen (WIL) Lekstroom een generalist werkzaam. De WIL-generalist is onderdeel van het team Sociaal Domein van de gemeente. De rol van de WIL-generalist is om inwoners met vragen op meerdere levensgebieden te adviseren en te begeleiden naar met name de mogelijkheden om de financiële component van de problemen weer op de rit te krijgen. Het aanvragen van regelingen, het begeleiden van inwoners bij schulden en in contact brengen met partners die daarin kunnen helpen, zijn belangrijke onderdelen van het werk van de generalist. [De aanpak is altijd individueel maatwerk](#): wat is voor deze inwoner met deze vraag nodig en het best passend?

Deze aanpak is gebaseerd op het bouwen van een vertrouwensband en is vaak intensief en kan ook langdurig zijn. Vooral voor inwoners met een complexe situatie is de dienstverlening van de WIL-generalist effectief. Vanwege deze maatwerk-aanpak is de WIL-generalist ook de casemanager bij hulpvragen in het kader van de Brede Ondersteuning voor gedupeerden van de Kinderopvangtoeslagenaffaire.

De WIL-generalist werkt nauw samen met andere lokale partners uit het brede sociale netwerk, denk aan Sociaal maatschappelijk werk Santé, Vluchtelingenwerk, de consultant Vroegsignalering van WIL, Pulse en Cazas Wonen.

De Energietoeslag

WIL heeft voor de vier regiogemeenten vanaf 2022 de landelijke regeling Energietoeslag uitgevoerd. In 2022 en in 2023, doorlopend in 2024, is de energietoeslag verstrekt aan inwoners met een laag inkomen. Deze toeslag was een incidentele tegemoetkoming aan huishoudens om de sterk opgelopen kosten voor energie als gevolg van de energiecrisis te kunnen betalen. Mede door inzet van deze regeling is het aantal inwoners op een laag inkomensniveau niet gestegen.

Regeling energiearmoede

Naast deze incidentele energietoeslag is sinds 2022 een landelijke meerjarige Regeling Energiearmoede in het leven geroepen. Deze regeling werd in eerste instantie ingevoerd om mensen met een laag inkomen en hoge energiekosten en/of een slecht geïsoleerde woning in staat te stellen om mee te kunnen doen in de energietransitie. In veel gemeenten is hier, mede als gevolg van de energiecrisis, een relatie gelegd met de energietoeslag. In IJsselstein zijn we hier ook actief in. Inwoners die de energietoeslag via WIL hebben ontvangen, kunnen een beroep doen op een [energiecoach van de gemeente](#), in samenwerking met Pulse en Cazas en energiebesparende maatregelen toepassen. Zo nemen hun energiekosten af. De komende tijd gaan we inventariseren welke acties nog meer kunnen bijdragen aan duurzaamheid en



energietransitie voor inwoners met een laag inkomen. Een actie is het faciliteren van duurzaam witgoed. Een andere actie is het [verbeteren van de fysieke woonsituatie](#) van inwoners met een laag inkomen.

Inwoners met een laag inkomen en weinig spaargeld kunnen [kwijtschelding aanvragen van de gemeentelijke belastingen](#). De gemeentelijke belastingen worden voor IJsselstein uitgevoerd door Belasting Samenwerking Rivierenland (BSR). Ook de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen voor inwoners met een laag inkomen wordt door BSR gedaan. Het gaat om kwijtschelding van de onroerendezaakbelasting, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Het aanvragen van kwijtschelding en de bepaling van het recht op kwijtschelding is een complex proces waar veel informatie en bewijsstukken voor moeten worden aangeleverd. We willen kijken of en hoe het aanvraagproces eenvoudiger kan en of er mogelijk ook een vaststelling kan plaatsvinden met minder aan te leveren onderbouwende informatie.



Welzijnsorganisatie Stichting Pulse voert voor de gemeente IJsselstein Financiën op Orde uit. Sociaal raadslieden en vrijwilligers geven hulp en advies aan inwoners bij het aanvragen van regelingen, het invullen van hun belastingaangifte, juridische vragen en het aanpakken van schulden.

Financiën op Orde

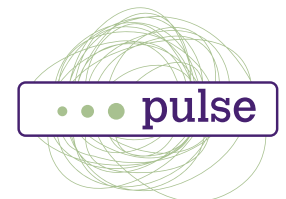
Financiën op Orde heeft tot doel om inwoners te helpen bij het op orde krijgen en houden van hun financiële administratie. Voorkomen van schulden en helpen bij het oplossen van financiële problemen zijn belangrijke doelen. In een steeds complexere digitale en juridische leefwereld biedt Financiën op Orde maatwerk bij het aanpakken van de hulpvraag. Financiën op Orde biedt ook budgetcoaching en bemenst de inlooppreekuren van het [Informatiepunt Digitale Overheid \(IDO\)](#).

Breed armoedeoverleg

Stichting Pulse organiseert het Breed Armoedeoverleg in IJsselstein. Dit is een lokaal netwerkoverleg voor partners in de uitvoering die direct of indirect te maken hebben met inwoners die te maken hebben met geldzorgen, armoede of schulden. Het overleg vindt ieder kwartaal plaats en biedt ruimte voor uitwisseling van vragen, mededelingen, ontwikkelingen en



casuïstiek. Het bevordert korte lijnen en snel schakelen bij hulpvragen van inwoners door de betrokken partners.



De kindregelingen van de gemeente IJsselstein worden uitgevoerd door de stichting Leergeld IJsselstein. We stellen jaarlijks middelen beschikbaar voor deelname aan zwemles, een fiets en bijbehorend onderhoud voor kinderen vanaf de bovenbouw van de basisschool en de kosten voor schoolbenodigdheden zoals digitale leermiddelen en schoolspullen. Deze middelen zijn beschikbaar voor kinderen in IJsselstein die opgroeien in gezinnen met een laag inkomen (inkomen tot 125% van het sociaal minimum).

Stichting Leergeld IJsselstein stelt ook middelen beschikbaar voor deelname aan sport en cultuur in de vorm van contributie/lesgeld, kleding en attributen.

Wanneer kinderen jarig zijn krijgen zij via Leergeld een pakket van Jarige Job. Dit doet zij volledig vanuit de giften en donaties die de stichting ontvangt. Omdat Leergeld onafhankelijk is kan zij een eigen afweging maken in het bieden van een tegemoetkoming voor kinderen met een laag inkomen.

Leergeld heeft een groot netwerk van gezinnen in beeld. Op dit moment kent stichting Leergeld IJsselstein 350 gezinnen met 1000 kinderen. Zij volgen kinderen van het 4de tot hun 18de jaar. Leergeld kan daarom actief gezinnen benaderen als een kind bijvoorbeeld 12 jaar wordt en naar de middelbare school gaat. Deze kinderen krijgen dan tijdig de juiste digitale leermiddelen en een fiets om naar school te gaan. Leergeld heeft daarom ook goede contacten met de basis- en middelbare scholen.

Daarnaast heeft Leergeld in IJsselstein een breed netwerk aan sportverenigingen, dansscholen en de muziekschool, met ondernemers en met sociale partners in IJsselstein.

Het netwerk en de activiteiten van Stichting Leergeld IJsselstein zijn heel waardevol als het gaat om het voorkomen van kinderarmoede en zorgt ervoor dat kinderen in IJsselstein echt normaal kunnen meedoen.



De gemeente IJsselstein is aangesloten bij de U-pas. De U-pas is een gratis pas voor mensen met een laag inkomen (125% van het sociaal minimum) die wonen in de gemeenten Utrecht, De Bilt, Houten, IJsselstein en Stichtse Vecht. Op deze pas staat een persoonlijk tegoed dat de gebruiker gedurende een jaar lang kan besteden aan allerlei activiteiten in en rond de deelnemende gemeenten. Ook is de U-pas een kortingskaart of een kaart waarmee producten of activiteiten gratis zijn.

De bekendheid en het gebruik van de U-pas neemt toe. Vooral de mogelijkheid van het gezinstegoed vinden pasgebruikers positief. Inwoners maken graag gebruik van de U-pas vanwege de mogelijkheid om zelf te bepalen waar het tegoed aan besteed wordt. Toch kan het pasgebruik nog omhoog, zowel in aantal gebruikers als in mate van gebruik van de U-pas. De komende tijd gaan we kijken hoe we het gebruik van de bestaande regelingen, zoals de U-pas, kunnen verhogen. Zo krijgen inwoners waar ze recht op hebben, gegeven hun inkomensniveau.



Stichting SUN Lekstroom is een regionale onafhankelijke stichting die onderdeel is van de landelijke Stichting Urgente Noden. SUN biedt hulp als mensen in een acute financiële of materiële nood situatie zijn. Zij biedt een gift of een sociale lening aan inwoners die op een andere manier niet of niet tijdig door andere instanties kunnen worden geholpen in hun financiële nood. SUN maakt altijd de afweging of de hulp nodig is, eenmalig en onvoorzien, en of de hulp bijdraagt aan het voorkomen of oplossen van een probleem. SUN ontvangt haar middelen voor hulp uit donaties en giften. De gemeente levert SUN Lekstroom een jaarlijkse kleine bijdrage voor bureaucoördinatie en neemt deel aan de raad van advies.

Een aanvraag bij SUN wordt gedaan door een hulpverlenende instantie, nooit rechtstreeks door een inwoner. Er is een hechte samenwerking met Stichting Leergeld IJsselstein, Caritas, Stichting Pulse, het sociaal team, WIL en Vluchtelingenwerk.



Stichting Voedselbank Nieuwegein – IJsselstein biedt acute voedselhulp aan inwoners die om diverse redenen geen middelen hebben om in de allereerste levensbehoeften te voorzien. Het kan tijdelijk zijn, ter overbrugging van een uitkeringsaanvraag, of andere onvoorziene oorzaken.

Hoewel er geen formele rechtstreekse relatie is tussen de gemeente en de Voedselbank, zijn er wel goede contacten in de afstemming. De Voedselbank is een vindplaats van inwoners die buiten beeld zijn, maar mogelijk gebruik kunnen maken van ons [aanbod voor mensen met een laag inkomen](#).



Vluchtelingenwerk begeleidt in IJsselstein vluchtelingen en asielzoekers die in onze stad hun leven gaan opbouwen. Deze inwoners hebben vaak nog geen werk met een inkomen. Zij hebben middelen nodig om hun nieuwe bestaan in te richten, voor henzelf en voor hun kinderen. Vluchtelingenwerk begeleidt hen daarbij en legt de contacten met de lokale partners die hulp of een bijdrage kunnen leveren.

Vluchtelingenwerk weet als geen ander wat een inwoner die een verblijfsstatus heeft gekregen tegenkomt en wat voor ons minimeleid belangrijk is te verbeteren. Met name bij aanvragen voor bijzondere bijstand voor woninginrichting is de rol van vluchtelingenwerk waardevol. Met hun signalen uit de dagelijkse praktijk zijn wij in staat om ons beleid beter in te richten. Zo wordt de inwoner snel en goed geholpen. Vluchtelingenwerk heeft korte lijnen met stichting Leergeld IJsselstein. Zo kunnen kinderen van statushouders zo snel mogelijk normaal meedoen op [school of bij een sportvereniging](#).





Gemeente

IJsselstein